

28.10.2013

Finanssivalvonta
kirjaamo@finanssivalvonta.fi

Viite: lausuntopyyntönne 14.10.2013,

Asia: Vakuutussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat määräykset ja ohjeet - sijoitusjakauma käyvin arvoin liitteiden muutos

Finanssivalvonta on viitekohdassa mainitulla lausuntopyynnöllään pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriön lausuntoa asiakohdassa mainituista tilinpäätöksen liitetietoja koskevista määräysmuutoksista.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää lähtökohtaisesti perusteltuna, että vakuutusyhtiöiden toiminnasta annetaan laajasti tietoja. Tilinpäätöksessä annettavien tietojen on oltava oikeita ja riittäviä. Oikean ja riittävän kuvan antamista koskevan tavoitteen täyttyminen voidaan arvioida toteutuvan tilinpäätösdirektiivien ja arvopaperimarkkinadirektiivien säännösten noudattamisesta, siten kuin ne on sisällytetty Suomen lakiin, ja kun kyse on IFRS -tilinpäätöksestä näiden standardien mukaisella raportoinnilla.

Vakuutusyritykset ilmoittavat taseen vastaavia ja vastattavia koskevana liitetietoina johdannaissopimusten kirjanpitoarvot tase-erittäin eriteltyinä. Lisäksi liitetietoina annetaan vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot, jotka koskevat myös johdannaissopimuksia. Taseen liitetietoina annetaan myös sijoitusten käyvät arvot. Johdannaissopimuksista on jo nykysääntelyn puitteissa annettava varsin laajasti tietoja.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa ja osavuositilinpäätöksissä vakuutusyritykset ja työeläkelaitokset velvoitettaisiin esittämään johdannaissopimusten deltakorjatut vasta-arvot. Kun kyse on tunnuslukujen esittämisestä tilinpäätöksen liitetiedoissa, on huomioitava, että ministeriön asetuksella annetaan vakuutusyhtiölain 8 luvun 28 §:n tarkoittamat tarkemmat säännökset. Ministeriön asetuksessa ei edellytetä esitettäväksi tunnuslukuna johdannaissopimuksista, niiden deltakorjattuja vasta-arvoja. Kyse ei näin välttämättä vaikuttaisi olevan tarkentavasta säännöksestä tai tase-eräkohtaisesta esittämistavasta, vaan sisällöllisesti uudesta liitetietovaatimuksesta.

Finanssivalvonta voi 8 luvun 29 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan antaa tarkentavia määräyksiä kyseisen luvun 18 §:ssä tarkoitettujen johdannaissopimusten käsittelystä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä. Kyseisessä 18 §:ssä säännellään johdannaissopimusten arvostamista ja niiden jaksotussäännöksiä. Deltakorjattujen vasta-arvojen ilmoittaminen ei vaikuttaisi liittyvän myöskään johdannaisten arvostamiseen tai niiden jaksottamiseen.

Deltalla tarkoitettaneen hinnoittelussa käytetyn mallin (funktion) osittaisderivaattaa suhteessa yhteen funktion muuttujaan. Kun muuttujia hinnoittelumalleissa on useita, osittaisderivaatta antaa arvion herkkyydestä yhden muuttujan muutokseen, joka lienee johdannaisten kohdeetuuden arvo. Finanssivalvonta edellyttää kaikkien sijoituslajien osalta deltakorjattujen vasta-arvojen ilmoittamista. Kun sijoituslajit poikkeavat ominaisuuksiltaan toisistaan, jää epäselväksi, miten deltakorjaus tehdään eri sijoituslajien osalta ja ovatko tällaiset tiedot olennaista tilinpäätöksen käyttäjälle, kun kyse on kaikkien sijoituslajien yhteisestä tiedosta eikä sijoituslaji-

kohtaisesti eritellystä tiedosta. Lisäksi jää epäselväksi miten esimerkiksi osto- ja myyntioptioiden deltakorjatut vasta-arvot käsitellään kun sijoituslajikohtaisesti lasketaan vasta-arvoja yhteen.

Ministeriö viittaa Finanssivalvonnan määräykseen 14/2012 kohtaan (83) sivulla 123. Tämän määräyksen perusteella saa sellaisen käsityksen, että perusjakaumassa sijoitukset, mukaan lukien johdannaiset, esitetään markkina-arvoonsa. Riskikorjattuun jakaumaan sen sijaan ei lasketa mukaan johdannaisten markkina-arvoa. Jos deltakorjatun vasta-arvon tarkoitus on täsmäyttää nämä kaksi laskentatapaa yhteen, olisi tulkinta asiallisesti se, että deltakorjatulla vasta-arvolla tarkoitetaan johdannaissopimusten markkina-arvoa. Jos näin on tarkoitettu, asian voisi ilmaista yksinkertaisemmin. Jos taas deltakorjattu vasta-arvo tarkoittaa jotain muuta määrää kuin johdannaissopimusten markkina-arvoa, olisi deltakorjauksen laskentaa syytä avata laajemmin.

Sosiaali- ja terveysministeriö kehottaa Finanssivalvontaa vielä arvioimaan onko tieto tilinpäätöksen käyttäjälle olennainen ja riittävän yksiselitteinen. Olisiko esimerkiksi selkeämpää sisällyttää taulukoihin ” sijoitusjakauma käyvin arvoin” johdannaissopimusten käyvät arvot tarkemmin eriteltynä sekä mahdollisesti tieto vakuuksista, jotka liittyvät vakuutusyrityksen johdannaissopimuksiin, kuin kyseinen summatieto deltakorjatusta vasta-arvosta. Tällöinkin olisi tarpeen arvioida, tulevatko vastaavat tiedot esitettäväksi useampaan kertaan tilinpäätöksessä, ja antaako vasta-arvo riittävästi lisäarvoa suhteessa sen tuottamiseen tarvittavaan työmäärään.

Kun kyse on tilinpäätöksessä annettavasta tiedosta, on myös arvioitava, edellytetäänkö tällaisen tiedon esittämistä myös toisilla toimialoilla toimivilta yrityksiltä, vai onko todellakin kyse vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvalla erityisellä sääntelytarpeella. Jos deltakorjatujen vasta-arvojen ilmoittamista ei edellytetä IFRS-tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen laativalta yritykseltä, olisi perusteltava miksi vakuutustoimialan yrityksiltä vaaditaan pörssi-yhtiöitä yksityiskohtaisempaa tietoa niiden johdannaistoiminnasta. Ministeriö viittaa näiltä osin arvopaperimarkkinalain säännöksiin osavuositarkastuksen sisällöstä jossa 7 luvun 11 §:n mukaan osavuositarkastuksen taulukko-osa on laadittava noudattaen kirjanpitolaissa tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja osavuositarkastuksista.

Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen, asian ilmoittamisen osalta Finanssivalvonta voi harkita asian ohjeistamista sitovan määräyksen antamisen vaihtoehtona. Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden osalta, tiedon edellyttäminen on perusteltu, jos Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan se tulee sisältymään Solvenssi II vakavaraisuusraportointiin, siten kuin raportoinnista säädetään EU-asetuksilla.

Kansliapäällikkö

Vakuutusylitarkastaja

Päivi Sillanaukee

Tom Strandström

LIITTEET

JAKELU

Finanssivalvonta

TIEDOKSI

